

O'ZBEKISTON METALLURGIYA SANOATINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI

Islomova Gulbahor Ergashevna

Navoiy viloyati Navoiy shaxri 1-AFCHIO'M oliy toifali kimyo fani o'qituvchisi
islomovagulbakhor648@gmail.com

Annotatsiya: O'zbekiston metallurgiya sanoati mamlakat iqtisodiy rivojlanishining muhim tarmoqlaridan biri bo'lib, uning zamonaviylashtirilishi va barqaror rivojlanishi iqtisodiy xavfsizlik, xalq farovonligi hamda ekologik barqarorlikka xizmat qilmoqda. Mamlakatimizda mustaqillik yillaridan boshlab ushbu sohaning zamonaviy texnologiyalar asosida rivojlanishiga alohida e'tibor berilmoqda va yo'qotilgan imkoniyatlarni tiklash, yangi investitsiyalar jalb qilish hamda ilmiy-tadqiqot yo'nalishlarini kengaytirishga davlat darajasida yondashilmoqda. Sanoat tarmog'I uchun maxsus hududlarda yangi zamonaviy korxonalarni ishga tushirish, mavjud ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish va modernizatsiya qilish, ilg'or texnologiyalarni joriy etish jarayonlari tizimli amalga oshirilmoqda.

Kalit so'zlar: metallurgiya sanoati, zamonaviy texnologiyalar, investitsiya, ilg'or texnologiyalar, ekologik barqarorlik, tarmoqlar, eksport, korxona, davlat, resurslar.

Metallurgiya sanoatida zamonaviy texnologiyalarni joriy etish ishlab chiqarish samaradorligini oshiribgina qolmay, eksport salohiyatining oshishiga, mahalliy xomashyo resurslaridan oqilona va samarali foydalanishga ham yordam bermoqda. Bu esa soha rivojlanishining uzluksiz va barqaror bo'lishiga turtki bo'lmoqda. Hozirgi kunda yangi texnologiyalar asosida mahsulot ishlab chiqarishga o'tish, energiya va resurs tejovchi usullarni keng joriy qilish, atrof-muhitga kam ta'sir qiladigan ishlab chiqarish jarayonlarini yo'lga qo'yish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Metallurgiya sanoatini raqamlashtirish, ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish, zamonaviy laboratorialar va tadqiqot markazlarini tashkil etish ham soha rivojiga pozitiv ta'sir ko'rsatmoqda. Bu esa raqobatbardosh va yuqori sifatli mahsulot ishlab chiqarishni ta'minlash, zamon talablari va xalqaro standartlarga mos ishlab chiqarish tizimini shakllantirish imkonini bermoqda. Ayniqsa, yosh kadrlarni tayyorlash, malakasini oshirish va amaliy ko'nikmalarni mustahkamlash uchun maxsus dasturlar ishlab chiqilmoqda.[1]

Mamlakatimizda issiq va sovuq prokat, rangli va qora metallarni qayta ishlash, ularni eksport qilish va eng yangi mahalliyashtirilgan mahsulotlar ishlab chiqarishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Ilg'or xorijiy texnologiyalarni olib kirish, xalqaro tajribani o'rganish, zamonaviy standart va me'yorlarni joriy etish orqali soha ishlab chiqarish quvvatlari va mahsulot xilma-xilligini oshirishga xizmat qilmoqda. Bular sanoatning innovatsion va texnologik modernizatsiyasini jadallashtirish imkonini beradi. O'zbekiston metallurgiya sanoatining rivojlanishida atrof-muhit muhofazasi, ekologik xavfsizlik masalalariga ham alohida e'tibor qaratilmoqda. Zamonaviy filtrlar, chiqindilarni qayta ishlash va ikkilamchi xom-ashyoni chuqur o'zlashtirish usullari joriy etilmoqda. Bu esa ishlab chiqarish jarayonidan kelib chiqadigan zararli ta'sirlarni kamaytirish, ekologik muvozanatni saqlash

va fuqaro aholisining salomatligini asrashga xizmat qiladi. Shuningdek, mahalliy xomashyo bazasini kengaytirish, yangi konlar ochish, mavjudlarini chuqur o'rganish va ularni zamonaviy texnologiyalar asosida qayta ishlash borasida ham bir qancha yangiliklar amalga oshirilmoqda. Bu orqali eksportbop va yuqori qo'shimcha qiymatga ega mahsulot ishlab chiqarish hajmi oshmoqda. O'zbekiston metallurgiya sohasida olib borilayotgan ilmiy-tadqiqot ishlari, zamon talablariga mos yangi materiallar va mahsulotlar yaratish yo'nalishidagi natijalar sanoatning zamonaviylashtirilishi va innovatsion rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda.[2]

Hukumat tomonidan metallurgiya sanoatiga kichik va o'rta biznes sub'ektlarini jalb qilish, yuqori texnologiyali ishlab chiqarishlarni rivojlantirish, xorijiy sarmoyalarni kengaytirish kabi ko'plab chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Bu esa iqtisodiy diversifikatsiya, yangi ish o'rinlari yaratish, eksport geografiasini kengaytirishga yordam bermoqda. Qolaversa, zamonaviy mehnat bozori talablariga mos muhandislik, texnik va boshqaruv sohasida yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlash orqali soha barqaror rivojlanish yo'liga yo'naltirilmoqda. Metallurgiyada innovatsion taraqqiyot jarayonlari eng zamonaviy texnologiyalar joriy qilinishida, ilg'or bilim va ko'nikmalarga ega kadrlar faoliyati bilan chambarchas bog'liq. Shu bilan birga, sohani modernizatsiya qilish, eksport salohiyatini oshirish, yangi mahsulot turlarini o'zlashtirish, texnologik va ekologik risklarni minimallashtirish asosiy ustuvor yo'nalishlardan hisoblanadi.[3]

O'zbekiston metallurgiya sanoatida energetik, sersamar va ekologik toza ishlab chiqarish jarayonlarini keng qo'llash tegishli mahsulotlar tannarxini pasaytirish, raqobatbardoshlikni oshirish va ichki bozorda hamda eksportda yuqori talabga ega bo'lishiga zamin yaratadi. Shu bilan birga, ilg'or ilmiy texnologiyalardan foydalanish, yer osti boyliklarini chuqur va samarali o'zlashtirish, milliy xomashyo resurslarini chuqur qayta ishlash orqali yuqori qo'shimcha qiymatli va sifatli mahsulotlar ishlab chiqarilmoqda. Metallurgiya sanoatining rivojlanish istiqbollari bevosita ilmiy-innovatsion yondashuvlarga bog'liq. Zamonaviy ishlab chiqarish jarayonlarida qayta ishlash texnologiyalari, energiya va resurs tejamkorligi, chiqindilarni minimallashtirish hamda atrof-muhitga zararni kamaytirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bundan tashqari, xalqaro hamkorliklar orqali ilg'or tajribalarni o'rganish, zamonaviy tekshirish va sertifikatlash tizimlarini tatbiq qilish imkoniyatlari kengaymoqda. Metallurgiya sanoatini rivojlantirishda ilmiy-tadqiqot institutlari, yuqori malakali muhandis-texnolog, iqtisodchi va ekolog olimlarning hamkorligi, ilg'or ishlab chiqarish texnologiyalarini joriy etishda muhim rol o'ynaydi. O'zbekiston ekonomikasini rivojlantirishda metallurgiya sanoatining tutgan o'rne har yili ortib bormoqda. Bu jarayon, o'z navbatida, butun mamlakatda sanoat tarmoqlari rivojining yangi bosqichga o'tishini ta'minlamoqda.[4]

Yurtimiz oliy va o'rta maxsus ta'lim muassasalarida metallurgiya sohasi uchun yuqori malakali muhandis va texnologlar tayyorlash tizimi muntazam ravishda takomillashtirilmoqda. Ularning zamonaviy bilim va ko'nikmalarni egallab borishi, yirik zamonaviy ishlab chiqarishlarda faoliyat yuritishlari soha taraqqiyotida muhim rol o'ynaydi. Zamonaviy kadr tayyorlash tizimi va ilmiy-amaliy hamkorlik natijasida sohadagi muammolar bartaraf etilib, raqobatbardosh hamda eksportbop mahsulotlar ishlab chiqarish

kengaymoqda. O'zbekiston metallurgiyasi yo'nalishida hududiy va mintaqaviy rivojlanish strategiyalari, xomashyo resurslarini qayta ishlash, integratsiyalashgan ishlab chiqarish zanjirlarini shakllantirish, ekologik xavfsizlikni ta'minlash hamda global bozorlar bilan chambarchas hamkorlik qilish soha istiqboliga katta umid uyg'otmoqda. [5]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, O'zbekiston metallurgiya sanoatining rivojlanish istiqbollari mamlakat iqtisodiy va ijtimoiy barqarorligini mustahkamlashga, xalq farovonligini oshirishga, yangi ish o'rinlari yaratishga xizmat qiladi. Soha taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlari sifatida zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, ekologik xavfsizlikni ta'minlash, eksport salohiyatini oshirish va malakali kadrlarni tayyorlash amalga oshirilmoqda. Bugungi kunda yurtimiz metallurgiya sanoati barqaror rivojlanmoqda va zamonaviy innovatsion yechimlar asosida yangi bosqichga ko'tarilmoqda. Bu esa O'zbekistonning jahon miqyosidagi raqobatbardosh davlatlar qatoridan mustahkam o'rin olishiga imkon beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. To'xtaev, N. (2017). "O'zbekiston metallurgiya sanoatining rivojlanishida innovatsion texnologiyalarning roli". Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar, 5(2), 75-81.
2. Xudoyberdiyev, O. (2018). "Metallurgiya sanoatida modernizatsiya va uni rivojlantirish istiqbollari". Sanoat iqtisodiyoti, 6(3), 54-62.
3. Qo'chqorova, Z. (2019). "O'zbekiston metallurgiya sanoatining ekologik muammolari va ularni bartaraf etish yo'llari". Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi, 2(4), 23-30.
4. Nurmatov, B. (2019). "Metallurgiyada yangi texnologiyalar va innovatsion rivojlanish omillari". Ilm-fan va taraqqiyot, 3(1), 112-118.
5. Yusupov, D. (2020). "O'zbekiston sanoatida metallurgiya tarmog'i va uning iqtisodiy ahamiyati". Iqtisodiy tadqiqotlar, 8(2), 41-48.
6. Sharipov, K. (2021). "Metallurgiya sanoatini zamonaviylashtirishda investitsiya siyosatining o'рни". Investitsiyalar va iqtisodiyot, 9(1), 65-72.
7. Xamidov, J. (2021). "O'zbekiston metallurgiya sanoatining istiqbollari: muammolar va imkoniyatlar". Respublika iqtisodiyoti, 7(3), 95-102.